

Hiiumaa Vallavalitsus
valitsus@hiiumaa.ee

Teie: 21.10.2024 nr 9-6.1/1849
Meie: 29.10.2024 nr 9.3-1/24/10635-2

Heltermaa sadama detailplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne

Esitasite Terviseameti lääne regionaalosakonnale kooskõlastamiseks Heltermaa sadama detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande.

Planeeringuala asub Hiiumaa valla idaosas Heltermaa külas Väinamere rannikul ja merealal ning hõlmab Heltermaa sadama maa-ala. Planeeringuala jääb maakonnakeskusest Kärdlast ca 25 km kaugusele. Planeeringuala suurus algatamise hetkel oli ligikaudu 9,4 ha. Detailplaneeringu koostamise käigus on tulenevalt sadamarajatiste asukohtade ja lahenduste täpsustumisest tehtud ettepanek planeeringuala piiride muutmiseks. Selle tulemusena on planeeringuala pindala tervikuna suurenenud 13,45 ha-ni.

Planeeringuala piirneb lõuna poolt hoonestatud maatulundusmaa kinnistu ja elamumaa kinnistuga, lääne poolt kolme hoonestatud ja ühe hoonestamata elamumaa kinnistu, kahe hoonestatud tootmismaa ning ühe ühiskondlike hoonete maa kinnistuga. Põhja ja ida poolt piirneb planeeringuala Väinamerrega. Planeeritud alal asuvad Heltermaa sadama teenindamiseks vajalikud hooned ja rajatised. Hoonetest asuvad Heltermaa sadam kinnistul kolmekorruseline merevaksali reisijate hoone ning ühekorruselised piletimüügikassad, kauplustöökoda, kaarhall ja viihall. Rajatistest asuvad kinnistul parvlaeva- ja kaubasadama kaid koos vajaliku taristuga, väikelaevasadama paadisillad koos vajaliku taristuga (sh kütusetankla) ning pumbamaja ja biopuhasti. Heltermaa alajaama kinnistul asub sadama teenindamiseks vajalik alajaam ning Elisa mast kinnistul mobiilside mast.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Heltermaa sadama territooriumi funktsionaalsemaks muutmine, maakasutus- ja ehitustingimuste määramine uute kauba- ja parvlaevakaide, laoplatside, hoonete ja neile vajalike juurdepääsuteede rajamiseks, komplekselt riigimaanteede ristmiku lahendamine ohutu juurdepääsu tagamiseks kavandatavale kaubasadamale ja reisiparvlaevade ootealale ning kassadele, sadama maa-ala piiride täpsustamine, heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise põhimõttelise lahenduse andmine.

Planeeringualal on lisaks säilitatavatele hoonetele (Heltermaa sadam kinnistul asuvatele merevaksali reisijate hoonele, piletimüügikassadele, kauplus-töökoda hoonele ning kaar- ja viihallile) ette nähtud täiendav ehitusõigus kaubasadama hoonete rajamiseks. Planeeringualal on kavas lisaks olemasolevatele rajatistele rajada Heltermaa sadama paremaks toimimiseks ja kliimakindluse parandamiseks täiendavad rajatised: kaubakai, parvlaevade kaitsemuul-kai, lõunamuul või lõunamuul-kai ja põhjamuul.

Detailplaneeringu KSH aruandes analüüsiti detailplaneeringuga kavandatava tegevuse eeldatavalt kaasnevat mõju erinevate keskkonnaaspektide lõikes. Hinnangutest ja mõjude kokkuvõtlikust esitusest saab järeldada, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulisi tugeva negatiivse mõjuga aspekte. Kaasnevad negatiivsed mõjud on leevendatavad.

Detailplaneeringu ja KSH aruande käigus selgitati muuhulgas välja ka eeltingimused üksiku energiatuuliku paigutamiseks planeeringualale. Sadama valdaja poolt on lähtealusena soovitud alale (lõunamuuli tippu) tulevikus u 1 MW tuuliku kavandamist. Tänapäevases mõistes on tegu pigem väiksemate mõõtmetega tuulikuga. Lähim elamu jääks tuulikust u 350 m kaugusele ja tuuliku ning elamute vahele jääb aktiivselt kasutatav sadama territoorium.

KSH raames teostati üksiktuuliku müra ja varjutuse modelleerimine programmiga WindPro 4.0. Tuuliku osas kasutati WindPro tuulikute andmebaasis olevaid Nordex N54 (arendaja soovidele vastavat tuulikut iseloomustav) ja Vestas V25 (maakonnaplaneeringu tingimustele vastavat tuulikut iseloomustav) kohta WindPro tuulikute andmebaasis olevaid tootjapoolseid andmeid.

Müra modelleerimisest ilmnes, et elamualadel tuulikust põhjustatud rangeima normtaseme ehk tööstusmüra öise sihtväärtuse (40 dB) ületamist võib esineda ebasoodsatel ilmastikutingimustel (allatuult, tuuliku täisvõimsusel töötamisel) neljal sadama lähiala elamualal suurema müratasemega tuuliku (Nordex N54 või analoog) kasutamisel. Müra piirväärtuse (öösel 45 dB) ületamist samas ühelgi elamualal oodata ei ole. Väiksema müratasemega tuuliku (Vestas V25 või analoog) kasutamisel ühelgi elamualal müra sihtväärtuse ületamist oodata ei ole.

Varjutuse osas ilmnes, et arvestades tuuliku asukohta ja mõõtmeid, siis suurema tuuliku (Nordex N54 või analoog) kasutamisel tuuliku liikuv vari häirival tasemel (häirivaks peeti kliimatingimusi arvestamata arvutades aastas summaarselt üle 10 h/a varjutust) võib hakata langema Kiviranniku elamualale. Väiksema tuuliku (Vestas V25 või analoog) kasutamisel häirival tasemel varjutust ühelgi elamualal ei teki.

Terviseameti lääne regionaalosakond on tutvunud esitatud planeeringu materjalidega ning kooskõlastab Heltermaa sadama detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande, kuid juhib tähelepanu alljärgnevale:

Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on andnud suunise, mille kohaselt müraleevendavaid meetmeid tuleks rakendada, kui tuuleturbiinide müra ületab 45 dB (ööpäeva 24 h keskmine). Eeldusel, et tuulik töötab kuni 24 tundi ööpäevas, soovib Terviseamet uute tuulikute rajamisel võtta aluseks kõige rangema normi ehk tööstusmüra öise sihtväärtuse tagamise, mis on elamualadel 40 dB.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Kallaste
menetlusgrupi juht